

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDACTIE

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. A. van Heteren, Werkendam; Ds. L.W. van der
Meij, Alphen a/d Rijn; Ds. D. Slagboom, Doornspijk;
Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra,
Zeist; Ds. P. van Zonneveld, 's-Gravenhage-Scheve-
ningen; A. Beukers, Alphen a/d Rijn en Joh. van der
Lee, Alphen a/d Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d
Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen
a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs
voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Gods wil doen

**“Die volmake u in alle goed werk, opdat
gij Zijn wil moogt doen”.**

Hebreeën 13 : 21a.

“Welzalig die, bij dagen en bij nachten, Gods wil bepeinst”. U kent deze regel uit een van de psalmen. Gods wil, dat is blijkens het tekstverband: het niet vergeten van gastvrijheid, het gedenken van gevangenen, het rein houden van het huwelijk, een wandel zonder geldgierigheid, een tevreden zijn met wat we hebben, een gedenken en gehoorzamen van voorgangers, een uitgaan buiten de legerplaats, een Gode brengen van lofoffers, weldadig en mededeelzaam zijn. Daar hoeven we niet alleen aan te denken. We mogen denken aan heel Gods wil. Gods wil zoals die is samengevat in de tien geboden. Daarin heeft God uitgedrukt wat Hij van ons wil.

In het paradijs was Gods wet geschreven in het hart van de mens. Van binnenuit wist hij wat Gods wil is. Door de zondeval is dat schrift uitgewist. Wij weten niet meer van uit onszelf wat Gods wil is. Ons geweten is verduisterd. Reageert niet meer zoals het behoort. Het zwijgt als het spreken moet. Zelfs bij het ouder worden kan ons geweten als toegeschroeid met een brandijzer zijn. Overtredend Gods wil zwijgt de aanklager van binnen. De zonde wordt niet meer als zonde gezien. Omdat ons geweten verduisterd is, is het zo gevaarlijk te leven bij: ik meen, ik denk, ik voel.

Nu is God gekomen met Zijn wil geschreven op twee stenen tafelen. Dus die wil komt nu van buitenaf tot ons. Die wil alleen is de norm, die bepaalt wat goed is. Dus niet wat de ander zegt of wat de massa denkt of wat ik wil - neen, wat God wil daar hebben wij mee te maken. Die wil alleen moet zijn richtsnoer voor het leven.

Het kenmerkende voor Gods kinderen is, dat zij grote begeerte hebben om Gods wil te doen. Denkt u aan Psalm 1: “zijn lust is in des Heeren wet, en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht”. Of aan Psalm 40: “Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen”. Of aan Paulus' woord: “want ik heb een vermaak in de wet Gods”.

Soms stelt men voorop: och dat ik het weten mag, dat ik hemelreiziger ben, dat ik vergeving der zonde heb, dat de Heere Jezus mijn Borg en Middelaar is. Doch voorop staat die hartsvernieuwende genade: ik krijg lust om te leven naar Gods wil. Of ik nu klein of groot ben in het genade-leven, dat doet er niet toe. De allerkleinste heeft die lust, die begeerte. Was het niet Paulus' eerste bede toen hij bekeerd werd: “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal”?

Wie pelgrimreiziger is naar de stad die fundamenteen heeft, wordt voorbereid, pasklaar gemaakt voor de hemel. Daar boven wordt alleen Gods wil gedaan. Daar alleen dienst-knechten, volkomen, van de Allerhoogste. Zonder die voorbereiding zou de hemel tot hel zijn.

Nu - zeg het eens -, is het doen van Gods wil uw vermaak geworden? Neen, u wordt niet gevraagd of u de wil van God volbrengt, maar of het doen van die wil uw lust en ver-

maak is. De wedergeboorte geef toch een hele verandering in ons? Van nature is het: doende de wil des vleses en der gedachten. We lopen achter onze eigen wil aan. Niet wat God wil, maar wat wij willen staat voorop. De dienst van de Heere is voor de natuurlijke mens een last, geen lust. Wat kan die mens redeneren: dan mag ik dit niet meer en dat niet meer. Och - van onszelf hebben we er geen verstand van dat het dienen van de Heere een vreugdedienst is, een liefdedienst die nooit verdriet.

Soms kan het gebeuren dat we zo maar weten of iets Gods wil is of niet. We hebben er ook nog geen tekst voor. Bij de Godvrezende psalmdichter was het anders. Die moest bidden: och dat ik klaar en onderscheiden zag hoe ik mij naar Uw bevelen heb te gedragen. Soms kunnen we de dingen zo verwarren dat we menend Gods wil te doen slechts eigen wil doordrijven. We zijn zo geraffineerd. We hebben zo'n arglistig hart. Zelfs Gods kinderen ontkomen er niet aan. Met scha en schande moeten ze wijs worden. God laat vastlopen, en dan moeten ze met het schaamrood op het gelaat belijden: ik ben eigen wil gevolgd, het was niet anders.

Paulus, aan het slot van zijn brief, bidt de Hebreeën toe, dat zij Gods wil ten einde toe volbrengen. Hij schrijft niet: we blijven zondaren tot het einde toe, en genade is genade, en Jezus Christus heeft alles volbracht, dus een beetje zonde doen is niet zo erg, we komen er evengoed wel. Oneen! Het nieuwe leven kent de begeerte tot volkomen heiligmaking. Het is geworden de begeerte, de drang, het verlangen om volmaakt te mogen zijn, zonder zonde, slechts Gode leven.

Evenwel - het volbrengen is er niet. Hoe kwam dat uit in de gemeente der Hebreeën. Echter het niet volbrengen wordt een groot verdriet in het leven van Gods kind. God is het zo waard om volmaakt voor Hem te leven. En als er zicht is op wat Jezus Christus heeft gedaan, op de diepte waarin Hij Zich vrijwillig begaf om verloren zondaren te zaligen, om hun zondeschuld te betalen, om alle gehoorzaamheid te volbrengen, dan is de begeerte sterk, ja zeer sterk om het leven Hem toe te wijden, geheel en al. En nu alle dag nog weer zonde en schuld, niet gedaan Gods wil, elke dag de onvolmaaktheid, dat geeft droefheid, grote droefheid, en dat geeft hemelverlangen, om te komen daar waar God alles is en in allen.

't Is vandaag als in de gemeente der Hebreeën. Geen verdrukking, geen vervolging. Plooibaar geworden. Water bij de wijn doen. Bij de wereld geëerd en gezien willen worden. De Hebreeën stonden zelfs op het punt om af te vallen. U zegt: dat kan niet, dat kan nooit. Eens bekeerd, altijd bekeerd, en verkorenen van eeuwigheid kunnen in der eeuwigheid niet meer verloren gaan. U hebt gelijk. Maar dat woord uit de Hebreeënbrief blijft ook staan: “want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden”. En ook dat nog meer aangrijpende woord: “want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelse gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn, en gesmaakt hebben het goede woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw, en

afvallig worden, die, zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekering, als welke zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.”

Is Paulus bevangen geworden door een wet-tische geest? Predikt hij de heiligmaking om daardoor bij God gerechtvaardigd te worden? Koppelt hij werkverbond en genadeverbond aan elkaar? Voert hij nu onder de Hebreeën een soort klopjacht of drijfjacht? Zo in de zin van een mens moet dit en een mens moet dat? Zeer beslist niet. Hij werpt hen op God, op de God des vredes. Hij zegt: God volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen.

God door de Heilige Geest grijpt de natuurlijke mens aan. Hij begint, zet voort en voleindigt. Hier is Zijn werk in de mens, Zijn werk dat door niets wordt afgebroken. Die Hij geroepen heeft, die verheerlijkt Hij ook. We worden geworpen op God, de Almachtige, Die volmaakt is in alle goed werk. Door dat werk komen er andere mensen, levende voorbeelden.

Weet dit: zonder heiligmaking zullen we de Heere niet zien.

God volmaakt in alle goed werk.

De openbaring daarvan is dat u doet Gods wil.

Hier is het ten dele. Straks het volkomene: alleen maar doen wat God wil. Dat maakt de hemel tot hemel.

Ds. v.Z.

Van de administratie

Ook deze keer ontvingen we weer veel betalingen van het abonnementsgeld. We hopen dat dit zo doorgaat tot de laatste heeft betaald. Dat mogen we toch van onze abonnees verwachten?

Aan giften ontvingen we het mooie bedrag van f 6844,50, terwijl we ook een gift van f 100,- ontvingen voor de school in Dundas. 4 nieuwe abonnees werden weer opgegeven. Zowel voor de giften als voor de opgave van nieuwe abonnees onze hartelijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. Grote vergadering. Een paar keer per jaar houden we een vergadering met ambtsdragers, die min of meer bij Bewaar het Pand betrokken zijn of zich daaraan verwant gevoelen. Het doet goed elkaar te ontmoeten en van gedachten te wisselen. Dat geschiedt aan de hand van een inleiding die door een van de aanwezigen wordt gehouden. Op 8 januari j.l. was dat ds. K. Hoefnagel van Nieuwpoort, die met verloof van enkele maanden naar Dundas, Ontario, Canada hoopt de vertrekken. Ds. Hoefnagel stelt zijn inleiding voor ons blad beschikbaar. We hopen dus die binnenkort in gedeelten te kunnen opnemen. Zijn inleiding was over artikel 26 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis: Van de enige voorbidding van Christus.

De volgende vergadering zal D.V. weer te Meerkerk worden gehouden en wel op **maandag 27 augustus a.s.**, aanvang 10 uur v.m.

Dan hoopt br. H. Bor, onze evangelist te Gent een inleiding te houden, uiteraard over zijn evangelisatiearbeid of de evangelisatiearbeid in het algemeen. Deze mededeling is als een voorlopige mededeling bedoeld voor hen die min of meer regelmatig onze vergaderingen

bezoeken. We hopen hun te zijner tijd nog wel een persoonlijke uitnodiging te zenden. **2. Ontmoetingsdag te Kampen.** We hebben al eerder op deze ontmoetingsdag de aandacht gevestigd en wel met het oog op de vraag op welke dag deze het beste zou kunnen worden gehouden. Gezien de verschillende gegevens die me bereikt hadden noemde ik de datum van D.V. zaterdag 25 augustus a.s.

Wie zwijgt stemt toe, zegt het spreekwoord. Wanneer we dat als uitgangspunt nemen kunnen we vaststellen dat deze zaterdag voor dit jaar wel de meest geëigende dag voor onze ontmoetingsdag te Kampen is. Daarom zou ik willen voorstellen dat allen die we graag op die dag in Kampen willen begroeten deze dag voor dit doel vrij houden. Afgesproken? Fijn!

Maar nu nog iets, ook in verband met de dag waarop we in Kampen samenkomen. Dat is altijd in de tweede helft van de maand augustus. Nu heb ik twee reacties ontvangen van bezoekers die hun mening kenbaar maakten. Ik wil dat even aan onze lezers/bezoekers doorgeven. Het is voor ons allen van belang.

De eerste reactie is van een bezoeker uit het midden van het land. Hij schreef o.a. het volgende:

"Persoonlijk zie ik de eerste Bewaar-het-Panddag als zeer gunstig. Het ligt globaal tussen oud en nieuw en de vakantietijd in. Doch de 2e Bewaar-het-Panddag valt meestal zo kort na de vakantietijd. Vaak geeft dat toch wat moeilijkheden (ook via andere personen verneem ik dat).

Is het niet mogelijk in het vervolg om de 2e Bewaar-het-Panddag wat op te schuiven, zodat deze dag dan ongeveer wat midden tussen de vakantie en de Kerstdagen ligt? Misschien is eind september of begin oktober een gunstige tijd. Rond de herdenking van de Reformatie. Dan kan nog sterker benadrukt worden, wat onder Gods beding Bewaar het Pand "als wachter op de muren" toch zijn functie heeft binnen onze Chr. Geref. kerken.

Veel kan over deze functie gezegd worden, maar ik vind, dat de HEERE gedurig Zijn zegen geeft middels de inhoud van ons blad en ook middels de ontmoetingsdagen. Dit verdienen we niet en dit zijn we ook nooit waardig, maar toch om Christus wil merken we het op."

Tot zover deze lezer/bezoeker. Nu nog een lezeres/bezoekster. Zij woont helemaal in het zuiden van het land en gaat graag naar de ontmoetingsdagen. Het gaat nu speciaal over de ontmoetingsdag te Kampen. Ze heeft er een reis van een paar honderd kilometer voor over. Ze heeft in Kampen een vriendin ontmoet met wie ze geestelijke banden heeft gekregen. Ze belde me deze dagen op en vertelde haar probleem. Ze heeft kinderen op een Reformatorische scholengemeenschap en iedere keer valt de ontmoetingsdag samen met de dag waarop een schooljaar van die scholengemeenschap wordt geopend. Ze kiest voor de ontmoetingsdag, maar ze zou toch ook wel graag zo'n openingsdag van het schooljaar willen bijwonen. Daarom is haar verzoek, te overwegen of het niet mogelijk is de ontmoetingsdag te Kampen te houden op een zaterdag, waarop het bezwaar van de gelijktijdigheid wordt weggenomen.

Wie kan hier goede raad geven? De goede raadgevingen kunnen we dan in een vergadering van het bestuur van Bewaar het Pand bespreken.

B.

Ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum

Het is wellicht voor velen helemaal overbodig dat we herinneren aan de Ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand, die D.V. zal worden gehouden te Sliedrecht-centrum op zaterdag 21 april a.s. Maar het kan toch nog wel goed zijn dat we iedere keer opwekken tot bijwoning van deze ontmoetingsdag. Alle jongeren en ouderen zijn van harte welkom. Het programma luidt als volgt:

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

opening: ds. G. Blom van Meerkkerk
spreker: ds. M. Vlietstra van Zeist; deze zal ook de morgensamenkomst sluiten met gebed.

Middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

opening: ds. K. Hoefnagel van Nieuwpoort

spreker: ds. H.C. van der Ent van Elburg
slotwoord: ds. M.C. Tanis van Sliedrecht-centrum

Er wordt naar gestreefd dat de middagsamenkomst om ongeveer 4 uur wordt gesloten, zodat allen weer tijdig naar huis kunnen vertrekken. Dat is vooral voor bezoekers die van verre komen van groot belang.

Treinreizigers kunnen per bus van het station worden gehaald en ook worden weggebracht. De weg voor bezoekers per auto enz. wijst zich vanzelf. En voor vroege bezoekers is het een bekende weg. Parkeergelegenheid is er niet ver van het kerkgebouw.

Tenslotte: er zal weer een boekentafel zijn met een keur van goede boeken en koffie en frisdrank is er in overvloed, mede door de spontane medewerking van de koster en de vele actieve hulpen.

De Heere moge onze uitgang en onze ingang bewaren en in het samenzijn Zijn gunst willen betonen.

B.

De tijd, het werk

We zijn het jaar 1990 ingegaan. En tevens, als God de Heere het geeft, de negentiger jaren. Het laatste decennium van de 20ste eeuw.

Over het jaar 2000 is reeds heel wat geschreven. Er rekening mee te houden is op zich niet verkeerd. Sociaal, economisch moet gedacht worden aan en gewerkt worden voor de komende jaren. Men moet regeren en regeren is vooruitzien. In Egypte moesten schuren gebouwd, regelingen getroffen worden voor de zeven magere jaren. Nu is dit erg, wanneer alles geschiedt buiten de Heere om. Niets gedaan wordt naar Zijn Woord en wet. En wanneer we nu daaraan ons tijdsbeeld toetsen, dan is het triest, zeer triest gesteld. De jaren tachtig hebben niet geleid naar een gerichtheid op de Heere en Zijn Woord. In de tachtiger jaren werd sterk benadrukt de autonomie van de mens. Het zelfbeschikkingsrecht van de mens. De zelfbepaling van eigen leven. Niet gebonden aan normen en vormen. In het gezin moest het vroeg beginnen. De strakke lijnen van voorheen moesten weg. Niets mocht remmend werken in de ontwikkeling en het leven van het kind. Het kind moest vrij zijn in het gaan, in de keuze van vrienden en vriendinnen. In kerkgang en catechisatie. In kleding, avondvulling en vakantieplanning. Dit alles heeft geleid tot een enorme devaluatie en uitholling van het gezag. Nu zijn er aan het begin van de negentiger jaren geen tekenen dat deze situatie, deze koers zich zal gaan wijzigen. Verandering zou betekenen het weer komen onder een ijzeren juk. En dat mag niet. Daar moet tegen gevochten worden, wanneer de situatie van voorheen weer enigszins gaat terugkeren. Het woord "vrijheid" moet een eigen menselijke vulling behouden en naast vrijheid moet er al meer komen gelijkelijk. Niemand boven ons. Geen God en geen meester. Ouders en docenten hebben maar een beperkte functie. De zeggenschap van ouders over kinderen is daarom sterk verminderd. Bij deze werkelijkheid leggen velen zich neer en accepteren die zelfs. In kerkelijke kringen wordt het ook merkbaar. De aanpassing aan het tijdsbeeld laat gevolgen zien op school en in de kerk. De houding van de jongen, van het meisje kan zelfs zo worden, dat het gesprek, het contact met de onderwijzer, met de predikant geen enkel effect meer heeft. Erg is het, wanneer dit blijkt. Nu wordt in onze kringen ook merkbaar de geest van lauwheid, de geest van toegeeflijkheid, de geest van "laat-maar-gaan". Het schip is niet meer te keren. Men wil dit! Ook valt op, uit pastorale ervaringen, dat het gesprek afneemt. Het zo rustig in de kamer eens met elkaar spreken, of onder vier ogen tijdens de afwas. Er groeit meer geslotenheid, dan openheid. Openheid, en dat is het tegenbeeld, die ook door verschillende jongeren verlangd wordt. Het is triest te horen van jongelui: "er wordt met mij niet gesproken. Er is weinig aandacht voor mij". Komt hierdoor het uit elkaar groeien, dan ligt de oorzaak bij de ouders. Maar moeten ouders zich overal mee bemoeien? Nu zo is het ook

weer niet. Maar wanneer het gaat over de belangrijke dingen van en voor het leven, is gesprek, is overleg zeker geboden. In vriendenkeuze, in huwelijkskeuze, in kerkkeuze is men niet vrij. Dit mag niet aan de vrijheid van het kind overgelaten worden. Trouwens daar dient al tijdig over gesproken te worden. Het "waarom" moet voor het kind al duidelijker gaan worden. De waarde en de betekenis van school en kerk moeten gaan leven. De kinderen moeten gaan weten, waarom ze bij de kerk behoren en waarom ze op een reformatorische school zijn. Het "goede", het "rijke" van de kerk en school moet onder de aandacht gebracht worden. Immers kerk en school zijn geen zaak van mensen, maar door de Heere gegeven. Kerk en school heeft de Heere gewild. En de Heere wil van beide gebruik maken. Gods Woord wijst ons daar duidelijk op. Nu moeten de kerk en de school ook voldoen aan de door de Heere gestelde eisen. Onder "voldoen" verstaan we, voor zover dat in de samenleving mogelijk kan zijn.

En als we dan heel bijzonder denken aan de kerk dan dient in de kerk centraal te staan: Godsvreze, bekering en verzoening met de Heere door het geloof in Christus Jezus. Deze bijbelse noties dienen de voorgangers niet vreemd te zijn. Bijzonder moet dit in gesprekken blijken. Rechtzinnigheid op zich is goed, zelfs geboden, maar er dient kennis, persoonlijke kennis te zijn. Men redt het niet met boekenwijsheid, of bijzondere gaven. Het geheim kan niet aangeleerd, of overgenomen worden. Het wordt geleerd op de school van de Heilige Geest. Op die school is een plaats noodzakelijk voor elke voorganger. Van bijbelse bevinding zal gesproken moeten kunnen worden. Aan een bijbelse, schriftuurlijke bevindelijke prediking kan men zijn ziel toevertrouwen en toetsen. Wat hebben we toch als ouders, grootouders, een grote verantwoordelijkheid. Kinderen zijn geen stokken en blokken maar eeuwigheidsmensen, die zal het wel zijn in een rechte verhouding tot de Heere zullen moeten staan. Nu gaat, Gode zij dank, ook in de negentiger jaren het werk des Heeren door. Het tijdsbeeld kan bedroeven. Zeer bedroeven. Wat een Godsverlating. Wat een wetsverachting. Wat een kerkverlating. Wat een vermenseelijking van het ambt. Wat een leven van zelfbepaling. Wat een zelf uitgedacht godsdienstig leven. Wie bij de tijd leeft, ook als ambtsdragers, kan daaronder weleens sterk gebogen gaan. Het kan diep insnijden. Iets van Jezus' werkelijkheid, wenend voor Jeruzalem kan aanvoeld worden. Wat op zich een zegen is, want dan is er de verbondenheid aan Hem. De troost en sterkte mag zijn dwars door de gang der tijden heen. Dat de Heere Zijn kerk in stand houdt. Hij gaat door met Zijn werk. Ook, zoals in de belijdenis staat: "als zij een tijdlang zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen". De regering des Heeren is blijvend en Zijn Raadsbesluit wijzigt zich niet. Wat de Heere heeft vastgelegd, wordt praktijk. Nu en in de toekomst. En zo opeens kunnen wonderlijke, verrassende dingen plaatsvinden. Denk aan Oost-Europa. Het Woord uit de geborgenheid. Uit de opgeborgenheid. Nu publiek. Overal mag het gelezen worden. Het mag gehoord worden. Het "stuur ons Bijbels" wordt met des te meer klem gehoord. De Heere geeft de ruimte voor Zijn Woord. En dat niet tevergeefs! De Heere doet nimmer iets tevergeefs. Vandaar dat ook ons gebed moet zijn: "Heere laat ook ik, laten ook wij, de kracht en de genade van Uw Woord rijk kennen". Laten onze jongeren beiden zoeken. Zoeken in de negentiger jaren. Zoeken in de jeugdtijd.

Ds. M.C. Tanis.

Vergevensgezindheid

De Heere werkt de vergevensgezindheid waar dit vanuit de mens nooit te verwachten is. De van God afgefallen mens is immers helemaal niet vergevensgezind. Hij is wraakzuchtig. Hij wil aangedaan onrecht vergelden. Welke vrouw zou zich niet willen wreken als de echtgenoot zomaar gedood is? Zou zo'n vrouw genegen zijn de moordenaar van haar man te vergeven? Waar de Heere werkt, worden evenwel wonderen tot stand ge-

bracht. Het is gebeurd op het zendingsveld, dat een vrouw onderwijs kreeg van een zending in de dingen van Gods Woord. Zij volgde bij hem catechisatie om te zijner tijd gedoopt te worden. Haar man was vroeger door een inlandse hoofdman gedood. Deze hoofdman kwam ook op de catechisatie bij de zending. Dat was een hele zaak voor de vrouw. Het werd nog moeilijker voor haar, toen die hoofdman aan de vrouw vroeg hem de hand te geven ten teken dat alles vergeven was. Dat kon zij zomaar niet doen. Aanvankelijk weigerde zij hem dan ook de hand met de volgende woorden: "In mijn hart heb ik alles vergeven, maar mijn hand te leggen in de hand, die mijn man heeft vermoord, dat is te zwaar voor mij." Maar zij bleef niet bij haar weigering. Van binnen uit voelde zij dat het moest. Zij mocht zichzelf overwinnen. Bevend mocht zij haar hand in de hand van die hoofdman leggen, die in vroeger tijd haar man had vermoord. Wat zal daar een getuigenis van zijn uitgegaan. Daar zal over gesproken zijn. Deze vrouw openbaarde immers geen wraakzucht, maar zij mocht vergevingsgezindheid tonen. Zij mocht temidden van een heidense, afgodische wereld een lichtend licht en een zoutend zout zijn. Een navolgenswaardig voorbeeld voor anderen. Ik hoop, lezer(es) dat u oog mag hebben voor uw schuld die u hebt gemaakt tegenover den Heere. Het valt met die schuld niet mee. Het is immers een hemelhoge schuld. U hebt zelf geen penning om te betalen. Wat wordt in deze weg de noodzakelijkheid van de schuldvergeving beleefd. U kunt immers zelf die gemaakte schuld niet te niet doen. De schuld kan alleen worden weggenomen indien de Heere u de schuld kwijtscheldt. Het beleven van de noodzakelijkheid van schuldvergeving door God, brengt tot vergevingsgezindheid jegens de naaste. De schuld van de naaste tegenover u, wat hij dan ook misdaan heeft, is als niets vergeleken met uw schuld tegenover den Heere. Wat is het ongelukkig als u geen oog hebt voor eigen schuld en wel oog voor de schuld van de naaste tegenover u. Dan weet u heel wat op te noemen als het gaat over al datgene wat tegen u is misdaan. U bent ten onrechte beledigd geworden. U bent gekrenkt geworden. Er is u tekortgedaan. Uw goede naam is ten onrechte door het slijk gehaald. Er is over u gelasterd. Men heeft geroddeld. U bent onheus bejegend. U hebt met een bepaalde handeling of met bepaalde woorden het goede bedoeld, maar het is zo uitgelegd alsof u het kwade er mee voor had. Door de schuld van anderen zijn verhoudingen verstoord. Uw gezondheid heeft zelfs een knak gekregen, doordat u steeds maar weer op grievend onrecht bent gestuit. Geestelijk bent u verwoest door wat u is aangedaan. Men heeft uw eer en goed gerucht niet naar vermogen voorgestaan, maar veeleer hebt u het tegenovergestelde ondervonden. Verkeerde dingen zijn over u gedacht en als waarheid verteld aan anderen. Lichtelijk en onverhoord heeft men u veroordeeld. Een hele lijst! Hoe ziet uw lijst van overtredingen eruit tegenover den Heere? Misschien zegt u dat u niet volmaakt bent. Dat er echt wel het een en ander aan u mankeert. Maar om nu te spreken van een hemelhoge schuld? Neen, dat is te erg. U past toch keurig op, u geeft ieder het zijne, u gaat naar de kerk, u leest uit de Bijbel, u bent nog nooit in aanraking gekomen met de aardse rechter. U staat in uw omgeving als een keurig persoon bekend. Niemand kan een vinger op u leggen. Als het er zo bij u voorstaat, is het te begrijpen dat er geen vergevingsgezindheid is jegens anderen, die u iets of zelfs veel misdaan hebben. Wie het echter beleven mag, dat hij een hemelhoge schuld heeft tegenover een goedgevoelend God, wie de noodzakelijkheid van de vergeving der zonden beleeft, die zal vergevingsgezindheid openbaren jegens hen die vergeving vragen. Hij ziet er naar uit, hij bidt erom, dat degenen die iets of veel tegen hem misdaan hebben, daar werkelijk last van mogen krijgen. Hij verlangt ernaar dat zij schuldbelijdend tot hem komen en is gezind hen het kwade te vergeven. Als hij dan wat heeft gehad met een ander, en die ander komt tot hem, dan treedt hij niet wraakzuchtig op, maar openbaart hij vergevingsgezindheid. Al heeft hij zelf de minste schuld, dan leeft het van

binnen: ik heb ook zoveel verkeerd gedaan. We denken aan de bekende uitdrukking: geen schuld toch schuld. Dan is het ook geen twist waard waar de zaak met een ander uitgesproken moet worden. Als het maar in orde komt. Ziende hierop dat de Heere altijd de Eerste is in het leven der Zijnen, dat Hij hen opzoekt in de diepte der verlorenheid, dan zijn zij van harte bereid de ander op te zoeken in zijn woning, zo dat het verzoek zou zijn. Dan staat dat echt niet in de weg. Het is immers zo belangrijk dat het in orde mag komen. Wie door ontdekkende genade tot schuldenaar wordt gemaakt tegenover de Heere, blijft niet langer schuldeiser tegenover de naaste, maar wordt vergevingsgezind. Ontzettend zo het beginsel van Lamech, dat wij van nature allen in ons hart hebben, heerschappij blijft voeren. Hij sloeg immers een man dood om zijn wonde, en een jongeling om zijn buil. Hij sprak ervan dat Kaïn zevenvoudig gewroken zou worden, maar Lamech zeventigmaal zevenmaal. Dat bedacht zou mogen worden hoe wij zelf behandeld zouden willen worden. Stelt u zich voor dat u iets of zelfs heel veel misdaan hent tegenover een ander, u smeekt om schuldvergeving en het zou u geweigerd worden. Hoe zou u dat vinden? Het is toch de begeerte dat het weer in orde zou komen? Dat we dan met de naaste, wie dat dan ook is, zo zouden handelen zoals wij zouden begeren, dat er met ons in voorkomende gevallen gehandeld zou worden. Hebt u de ander iets mogen vergeven? Als die ander opnieuw wat misdoet tegenover u, komt dan dan gedachte aan datgene wat vergeven was onweerstaanbaar naar boven? Als u die persoon ziet, ook al doet hij geen nieuw kwaad, en u hebt steeds weer last van datgene wat die ander tegenover u had gedaan, zou het dan wel in orde zijn in het hart? Er wordt weleens gezegd: ik heb het wel vergeven, maar niet vergeten. Het zou toch zo moeten zijn dat het verleden geen belemmering meer vormt voor het heden. Als het die ander van harte leed is geweest, u gesmeekt heeft om vergeving, en u hebt het vergeven, dan moet de verhouding weer hersteld zijn. Zo is het toch ook van God uit. Vergeving wil zeggen dat de Heere er met eerbied gesproken nooit meer op terugkomt. De verhouding is dan hersteld. Zeker, in het hart van Gods kind is strijd tussen wraakzucht aan de ene kant en vergevingsgezindheid aan de andere kant. We zijn zo geneigd naar ons oude bestaan dat ene verkeerde woord van een ander nooit meer te vergeten en de negenennegentig goede woorden wel te vergeten. Ook al is het dan vergeven, er blijft zo gemakkelijk wat van zitten. De Heere geve oog voor de noodzaak en het wonder van de vergeving en doe die vergeving ervaren, opdat er vergevingsgezindheid openbaar mag komen. Wie zelf wraakzuchtig is, kan nooit in de goede gestalte vergeving afsmecken van den Heere. De Heere make u schuldenaar voor Hem, opdat u uw schuldenaren van harte zou mogen vergeven. Kunt u het soms niet begrijpen dat anderen geen last hebben van hun schuld tegenover u? Stel uzelf dan eens de vraag hoelang u geen last hebt gehad van uw schuld tegenover den Heere en tegenover de naaste. Het doe u de knieën buigen met de bede: U hebt, o Heere, mij mijn hemelhoge schuld getoond, wilt u dit ook doen aan hen die mij onheus bejegend hebben, want mijn hart zou zo graag vergeven wat zij mij misdaan hebben. Zou dan iets voor den Heere te wonderlijk zijn? In het hart van Gods kind wordt strijd gevoerd tussen het oude bestaan en het nieuwe bestaan. Waar anderen het aanblazen wat naar het oude bestaan van binnen leeft: Ik zou het hem of haar nooit vergeven, daar is teveel voor misdaan, worde niet toegegeven aan die oude wraakzucht. De Heere geve betoning van vergevingsgezindheid.

Ds. A. van Heteren,
Werkendam.

In Memoriam diaken T. van Dieren

Op de stormachtige donderdag 25 januari nam de Heere plotseling onze broeder Teunis van Dieren uit dit leven weg. Al had hij de leeftijd van de sterken reeds bereikt, toch was hij nog volop betrokken in

allerlei werk. De laatste morgen van zijn leven had hij nog doorgebracht op het bedrijf dat hij had mogen opbouwen en uitbouwen, toen in de vroege middaguren zo heel onverwachts het einde kwam. Groot was de verslagenheid in zijn familie- en vriendenkring, maar bijzonder ook binnen onze kerkeraad en in de gemeente van Middelharnis. Ruim 36 jaar was hij diaken in onze gemeente en bijna al die jaren was hij ook scriba van de kerkeraad. Met veel liefde en grote trouw heeft hij al die jaren zijn werk in ons midden mogen doen. Hij was een man die de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking zeer ter harte ging en die zorg had voor het geestelijk welzijn van de gemeente. Bovendien had onze broeder vele gaven: Zijn kennis van zaken op velerlei gebied, zijn inzicht en nuchterheid zullen wij node missen. Ook binnen het bredere kerkelijke leven was br. Van Dieren bekend. Verschillende malen werd hij afgevaardigd naar de Generale Synode. Ook had hij zitting in verscheidene deputaatschappen. Zo benoemde de Synode van Groningen 1989 hem tot lid van het Deputaatschap Onderzoek Taken en Prioriteitenstelling van Deputaatschappen. We weten dat ook in bredere kerkelijke kring voor het werk van onze broeder veel waardering bestond.

Dat br. van Dieren een grote plaats innam bij velen was bijzonder ook duidelijk op de dag van zijn begrafenis, dinsdag 30 januari. De kerk aan de Hoflaan van óvervol. Verschillende mensen moesten zelfs genoegen nemen met een plaatsje in de zaal achter de kerk. Onze predikant, ds. A. Baars, leidde de rouwdienst. Aan het begin van zijn toespraak memoreerde hij namens de kerkeraad met weemoed en dankbaarheid het vele werk dat br. Van Dieren voor ons heeft verricht. De tekst voor deze gelegenheid was Hebr. 9 : 27 en 28: "En gelijk het de mensen gezet is eenmaal te sterven, en daarna het oordeel; Alzo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde, om veler zonde weg te nemen, zal ten andere male zonder zonde gezien worden van degenen die Hem verwachten tot zaligheid". Vanuit deze woorden werden we gewezen op het onafwendbare van de dood: Ieder mens moet eenmaal sterven. Daarbij werd de vraag aan ons gesteld of wij bereid zijn om te sterven, want de dood is het laatste niet. Daarna volgt het oordeel! Vandaar dat de vernieuwing van het hart nodig is. Wie wedergeboren wordt gaat het van de Heere verwachten. Hij verwacht alle heil van de grote Hogepriester, die nu achter het voorhangsel van het hemelse heiligdom voor Zijn Kerk bidt. Straks zal Hij zegenend uit Zijn heiligdom komen en allen die Hem verwachten tot zaligheid zullen Hem zien....! Na afloop van de rouwdienst stroomden vele honderden samen naar de begraafplaats, waar de zoon van de overledene, ds. C.A. van Dieren uit Stolwijk, een bewogen woord sprak naar aanleiding van Johannes 11 : 32 e.v. In het bijzonder vroeg hij aandacht voor de wenen-de Heere Jezus bij het graf van Lazarus. Daarna werd de plechtigheid afgesloten in ons kerkgebouw. De oudste zoon van br. Van Dieren sprak een dankwoord, waarna onze dominee met Schriftlezing en dankzegging eindigde. Het was een droevige dag, waarin echter toch de kracht en de troost van het eeuwige Woord van God ervaren mocht worden.

Wij bidden zr. Van Dieren, de kinderen en kleinkinderen in hun droefheid van harte de vertroosting van de Heere toe. De eeuwige God zij hun een woning en van onder eeuwige armen!

De kerkeraad van de
Christelijke Gereformeerde Kerk
van Middelharnis.

De Kerk een Wonder

Het is al weer enige jaren geleden, dat er een boekje onder deze titel het licht zag. Het werd geschreven door de volgende predikanten:

G. Blom: Ter inleiding.
M. Vlietstra: De kerk haar Koning.
P. Beekhuis: De kerk en haar ontstaan.
H.C. van der Ent: De kerk en haar leden.
M.C. Tanis: De kerk en de ambten.

A. Baars: De kerk en haar prediking.
A. van Heteren: De kerk en haar sakramenten.

P. van Zonneveld: De kerk en haar roeping.
B. de Romph: De kerk en haar bedreiging.
D. Slagboom: De kerk en haar voortbestaan.
H. van Leeuwen: De kerk en haar overwinning.

Den Hertog's uitgeverij nu te Houten gaf het boekje uit. Het werd ook voor het oog een mooi boekje. De prijs was f 18,90, wat billijk is voor een gebonden boekje van 128 bladzijden. Bij afname van een aantal ineens kon zelfs een korting worden bedongen.

Het boekje was vooral bedoeld als geschenk voor hen die belijdenis des geloofs aflegden. Natuurlijk werd het ook geschreven voor anderen, jongeren en ouderen.

Het boekje werd goed ontvangen. De eerste druk was vrij spoedig uitverkocht. De uitgever had daar al een beetje op gerekend. Hij had namelijk naar ik meen zo'n achthonderd exemplaren meer laten drukken boven het aantal dat bestemd was voor de eerste druk. Die heeft hij laten inbinden toen de eerste druk aan de man was gebracht. Tegen het einde van het afgelopen jaar ging het laatste boekje de deur uit. Mogelijk is er hier en daar nog een exemplaar bij een boekhandel voorradig, maar we kunnen wel zeggen, dat de tweede druk uitverkocht is.

Er blijkt nog vraag naar het boekje te zijn. Vandaar dit artikel. De uitgever is bereid om voor een nieuwe druk te zorgen, maar dan moet hij wel de zekerheid hebben dat er *voldoende* belangstelling voor is en dat hij dus niet met honderden niet-verkochte exemplaren blijft zitten.

Dit artikel is bedoeld als een soort enquête, als een aftasten van de markt. We zouden natuurlijk kerkeraden kunnen aanschrijven, wat we wel meer hebben gedaan. Maar we willen het op deze wijze doen. We kunnen dan ook anderen bereiken.

Het is bekend dat verschillende kerkeraden het boekje uitreiken aan hen die belijdenis hebben afgelegd. Laten zij hun voorraad even nagaan. Als ze nog voor jaren genoeg boekjes hebben zullen ze er nu niet veel behoefte aan hebben om een bestelling te doen. Dat wordt natuurlijk wel op prijs gesteld. Als er bijvoorbeeld twintig kerkeraden zijn die hun reserve, die nog wel voldoende is, toch willen aanvullen met tenminste tien exemplaren, dan betekent dat al samen tweehonderd boekjes. Als er dan nog eens twintig of dertig kerkeraden zijn, die tien en meer exemplaren bestellen, dan komen we tot een aantal dat het mogelijk maakt een derde druk te laten verschijnen. Als er dan ook nog particulieren zijn die hun belangstelling tonen is er helemaal een goede financiële grondslag voor de uitgave.

Mijn vriendelijk verzoek is dus mij te willen berichten op hoeveel bestellingen ik van die en die kerkeraad en van die en die particulier kan rekenen. Liefst spoedig. Dan kan ik gaan optellen. Het begin is er al. Er is een kerkeraad die al beslag gelegd heeft op *veertig* exemplaren van de nieuwe druk. Wie volgt er? Bij voorbaat onze dank.

B.

Dringende oproep aan onderwijzers en onderwijzeressen!

Zoals de lezers van ons blad bekend is, is er in de buurt van Dundas en Hamilton in Canada een Christelijke School. Deze school - Rehoboth Christian School geheten - is in de jaren zeventig opgericht door veel leden van onze zusterkerken in Dundas en Hamilton. De bedoeling was dat hun kinderen - en kleinkinderen - christelijk onderwijs zouden ontvangen dat in overeenstemming is met de belijdenis van onze kerken. Zoals u weet, brengt dat grote financiële offers met zich mee. In Canada is namelijk alleen het openbaar onderwijs gesubsidieerd door de overheid. Wil men een christelijke school stichten dan moeten ouders *alles* zelf bekostigen. Sinds de school in 1977 haar deuren opende is ieder jaar weer een fors bedrag nodig om de school "in bedrijf" te houden. Al die jaren door hebben de leden van de schoolvereniging met veel liefde grote bedragen gegeven voor het onderwijs van hun kinderen.

Heel dankbaar is men ook voor de geldelijke ondersteuning die vanuit Nederland ontvangen wordt, waarover ook regelmatig in "Bewaar het Pand" wordt bericht. Misschien mag ik van de gelegenheid gebruik maken om dit goede doel bij u aan te bevelen: Giften uit onze kring blijven nodig om de stijgende kosten te dekken!

De werkelijke reden waarom ik deze regels schrijf, is echter iets anders. De "Rehoboth School" heeft namelijk niet alleen in financieel opzicht hulp nodig, er is op dit moment ook een ander probleem. Men heeft heel dringend behoefte aan nieuwe onderwijzers en onderwijzeressen! Het is telkens weer moeilijk gebleken voldoende geschikt onderwijzend personeel te vinden. Verschillende malen heeft er in het verleden ook een advertentie in ons blad gestaan, waarin een oproep gedaan werd om te solliciteren. Vanuit Nederland zijn daarop tot op dit moment weinig reacties gekomen. Dat was jammer, maar het bestuur was ieder jaar weer in staat om voldoende onderwijskrachten uit Canada of de Verenigde Staten aan te trekken. Enkele jaren geleden ontstond er echter wel een probleem toen er niet genoeg leerkrachten bleken te zijn voor de "Highschool" (het voortgezet onderwijs). Men moest toen de twee hoogste klassen (Grade 11 en 12) laten vallen. Dat betekende dat de jongelui na de 10e klas (dat wil zeggen vanaf ongeveer 16-jarige leeftijd) naar een openbare school moesten gaan om hun opleiding af te maken. Sinds die tijd is de situatie zo gebleven. Indertijd was het laten vallen van de laatste twee klassen al een heel ingrijpende maatregel die veel hartzeer veroorzaakte. Nu lijkt de situatie echter nog ongunstiger te zijn. Door een samenloop van allerlei omstandigheden hebben verschillende onderwijzers te kennen gegeven dat zij het komende cursusjaar niet zullen terugkeren. Onder hen is ook het hoofd van de school - de heer H. Kleyn - die na de school vele jaren gediend te hebben naar de Verenigde Staten hoopt te verhuizen. Al met al zullen minstens drie onderwijzers vertrekken; misschien zal hun aantal zelfs oplopen tot zes of zeven!

In het licht van de noodsituatie die hierdoor dreigt te ontstaan, heeft het bestuur mij verzocht om in Nederland voor dit probleem aandacht te vragen. Ik zou dan ook een dringend beroep willen doen op (toekomstige) onderwijzers of onderwijzeressen om de komende vacatures aan de "Rehoboth Christian School" niet te vergeten. Als er namelijk geen oplossing voor de vacante plaatsen komt, zal het bestuur opnieuw gedwongen worden twee klassen van het voortgezet onderwijs te laten vallen!! Dat betekent dat de kinderen vanaf 14-jarige leeftijd hun opleiding aan de openbare scholen zullen moeten zoeken! Mochten er onder onze lezers zijn die ervoor voelen om als onderwijzer(es) in Canada te gaan werken, of die nadere inlichtingen wensen, dan ben ik graag bereid u verder te helpen. Aarzel in elk geval niet in dat geval contact met mij op te nemen! Mijn adres is: Frans Halslaan 19, 3241 AB Middelharnis en ik ben bereikbaar onder telefoonnummer (01870) - 2290.

A. Baars.

Oproep aan jongeren van 18-24 jaar (jongens en meisjes)

Deputaten voor contact met de kerkjeugd en zendingsdeputaten willen graag in contact komen met jongeren die in de periode ± 20 juni - ± 17 juli onze chr. geref. jongeren willen vertegenwoordigen tijdens de JeugdbondswEEK, die in Mamasa, Sulawesi (Indonesië) door onze zusterkerken gehouden wordt.

Naast het bezoeken van de bondswEEK wordt gedacht aan contacten met gemeenten en studenten aan de Theol. School te Ujung Pandang.

Van deze jongeren wordt verwacht dat zij

- actief lid zijn van een jeugdvereniging
- zich in de Engelse taal kunnen uitdrukken
- zich tegen bepaalde ziekten laten inenten
- zelf voor hun reisgeld zorgen (± 3000.-)

Voor logies en maaltijden wordt gezorgd. Reisleider en tolk: ds. H.P. Brandsma.

Nadere informatie is te verkrijgen bij het Zendingshuis. Dáár wordt ook je opgave vóór 1 maart a.s. verwacht.

Simon Stevinweg 144,
1222 SV Hilversum,
tel. 035 - 859555.

Voor de jeugd

Nehemia 92

"En Gij hebt de zee voor hun aangezicht gekleefd, dat zij in het midden der zee op het droge zijn doorgegaan; en hun volgers hebt Gij in de diepte geworpen, als een steen in sterke wateren...."

Neh. 9 : 11 v.v.

Beste vrienden,

We hebben de vorige keer gehoord dat het volk, op het plein bij de Waterpoort, bezig was om de HEERE groot te maken. Dit deed men door het gedenken aan hetgeen Hij had verricht. Dat is bijbels: "Gedenk aan 't geen Hij heeft verricht; Aan Zijn doorluchte wonderdaan, En wilt Zijn straffen gadeslaan".

We zijn bij de overdenking gekomen tot aan het tiende vers. God had wonderen gedaan in het land van Cham. Dat is Egypteland. Want de HEERE wist dat zij trotselijk zouden handelen. Dat zij iedere keer weer hun nek zouden verharderen. En dan kunnen de oordelen niet uitblijven. Dat wordt uitgedrukt in het laatste deel van het 10e vers: "en Gij hebt Uwen Naam groot gemaakt, zoals het is te dezen dage". Farao dacht dat hij het voor het zeggen had in de wereld. Doch op een krachtdadige wijze is hij er achter gebracht, dat het laatste woord niet bij hem is, maar dat dit bij de HEERE is. Daar valt de naam van Farao bij in het niet. Alleen de Naam des HEEREN zal blijven bestaan. Daar zal de HEERE Zelf voor instaan. Dat was toen zo en dat is nog zo. laten we dat door alles heen niet vergeten. Want er zijn in de loop der eeuwen al heel wat "koppen" gevallen. Mannen van naam zijn ten onder gegaan. Dat laat deze tijd ons ook zien. Eens was de naam van Stalin een naam die de mensheid aansprak. Er waren er die er mee dweepten. Er waren er ook die er de schrik voor in de benen kregen. Doch dat is nu allemaal verleden tijd. Zijn naam is met hem vergaan. En zo is het met zovelen gegaan. Daar is uiteindelijk maar één Naam die nooit vergaat. En dat is de Naam des HEEREN. Omdat de HEERE eeuwig bestaat. Dat zegt die Naam zelf al. Want hij betekent: Ik zal zijn, Die Ik zijn zal. Of: Ik ben, die Ik ben. Maar dat wisten jullie al, natuurlijk. Het is daarom toch wel goed om er aan herinnerd te worden. Want velen willen die Naam vergeten. Men wil er niet meer van horen. Men holt achter andere namen aan. Daar zijn zo veel namen, die leven op de lippen van zo veel mensen. De een heeft namen van politieke figuren op de lippen. De ander is vervuld met namen uit de sportwereld. Er zijn ook mensen die de namen op de lippen dragen van sterren op het terrein van het kerkelijk leven. Als ik hier het woord "sterren" gebruik, moet niemand daar enig kwaad achter zoeken. Want het woord "sterren" kan verschillend worden ingevuld. Daar zijn ook z.g.n. "popsterren". En het zou mij niet verwonderen, wanneer men het woord "sterren" leest, dat de gedachten dan die kant uit zouden gaan. Doch dat is beslist de bedoeling niet. Want als het gaat over het terrein van het kerkelijke leven dan is de naam "sterren" voor voorgangers een bijbels woord. Ik denk aan wat er staat in Openb. 1 : 20: "De zeven sterren zijn de zeven engelen der gemeenten". Met "engelen" worden dan de voorgangers van de gemeente bedoeld. In onze kringen doen op bepaalde tijden bepaalde namen het heel goed. De dragers van die namen staan in het middelpunt der belangstelling. Ieder spreekt er over. "Die dominee....!" enz. Je weet wel hoe dat gaat. Doch het zijn ook allemaal vergankelijke namen. Daar is maar een Naam groot. En dat is de naam des HEEREN. En daar heeft de HEERE Zelf zorg voor gedragen. Dat is ook een wonder. Dat staat ook in dat 10e vers. "Gij hebt U een Naam gemaakt, zo als het is te dezen dage". Dat was in de dagen van Nehemia zo. En dat is in deze dagen anno 1990 nog zo. Vergeet dat niet. Laat de naam des HEEREN niet ondersneeu-

wen, door allerhande mensennamen. Want dan wordt de eer des HEEREN te kort gedaan. En daar Hij jaloers is op Zijn eer, kan Hij dit nietstraffeloos gedogen. Want onder desneeuwlaag van al die menselijk namen, ligt dan de Naam des HEEREN als een brandend vuur. Dat wil zeggen: Hij ligt daar als een vuur te branden. En dan kunnen de gevolgen niet uitblijven. Want dan verdwijnen die namen als sneeuw voor het vuur van Gods toorn. Wie kan bestaan, als het vuur van Gods toorn maar een weinig gaat ontbranden? Vergeet deze dingen in "deze dagen" niet.

"En Gij hebt de zee voor hun aangezicht gekliefd, dat zij in het midden der zee op het droge zijn doorgedaan; en hun vervolgers hebt Gij in de diepte geworpen als een steen in sterke wateren". Komt wilt op des HEEREN daden merken.....

Zo zouden wij het hier wel kunnen zeggen. Want na alle plagen, die Egypte hadden geteisterd, is het volk Israël uit Egypte uitgeleid. Zij kwamen voor de Rode Zee te staan. Zij vreesden daarin onder te moeten gaan. Want alle wegen waren afgesloten. Terug kon niet. Vooruit kon ook niet. En opzij evenmin, want daar stonden bergen. Zij werden benauwd van alle zijden. Doch zij riepen de HEERE ootmoedig aan. En Die verhoorde hen in het lijden en deed hen in de ruimte gaan. Want Hij kliefdde de zee voor hun aangezicht, zodat zij door de zee konden gaan, als was het een geplaveide weg. Dat was een wonder van Gods genade. Dat laatste mag wel driedubbel onderstreept worden. Want wij vinden dat allemaal zo gewoon. Het staat in de bijbel. En wanneer we daarin geen vreemdeling zijn, dan weten wij dat wel. En we geloven het wel. We staan er helemaal niet bij stil dat het een groot "genadewonder" is geweest. Dat is een wonder dat zij niet hadden verdiend. Want als zij naar verdiensten waren behandeld geworden, dan waren zij daar omgekomen. Doch nu zijn zij aan de overkant behouden aangekomen. Als God genade geeft, dan is dat altijd op recht gegrond. Dat is een regel die ook dreigt vergeten te worden. En die regel mogen we niet vergeten, omdat de eer des HEEREN ook hier mee gemoeid is. Hij kan nooit genade geven, terwijl Zijn recht niet tot recht zou komen. En opdat Zijn recht tot z'n recht zou komen, heeft God Zijn Eniggeboren Zoon om doen komen, in de zee van Zijn toorn. Dit genadewonder is toch wel een zaak, de moeite waard, om er even bij stil te staan. Want daar is hier meer aan de hand, dan je in eerste instantie geneigd zoudt zijn te denken. Want door de Rode Zee wordt de Doop beduid. Deze regel klinkt jullie mogelijk wel bekend in de oren. Hij komt voor in het doopsformulier. Ook in onze belijdenis wordt er over gesproken. Leest er art. 34 maar op na. Daar wordt gezegd, dat Christus onze Rode zee is. Het wijst op Zijn bloed waardoor er alleen vergeving van zonden te verkrijgen is. De doortocht door de Rode Zee, door het geloof vlg. Hebr. 11, is dus niet alleen maar een historisch feit, wat alleen van betekenis is geweest voor het volk Israël zoveel eeuwen geleden. Neen, het laat ons ook een heilsfeit zien, wat heenwijst naar een zaak, die ook voor ons van betekenis is in het heden. Want als je gedoopt bent, dan ben je ook door de Rode zee gegaan, die een scheiding maakt tussen Egypte en het beloofde land. Je komt door de Heilige Doop apart te staan van de wereld. En dat is geen kleine zaak. Het is een andere zaak of dit ook recht geestelijk, door het geloof verstaan wordt. Want van de kinderen Israëls zijn er velen geweest, die de geestelijke betekenis van dit "genadewonder" nooit recht hebben verstaan. Want ze zijn nooit in het beloofde land gekomen. God heeft ze in de woestijn ter neer geslagen. En waarom zijn zij niet in het land der rust gekomen? Omdat zij niet geloofd hebben. Zo staat het duidelijk in de brief aan de Hebreërs. Daar moeten jullie maar eens goed over na denken. Het is groot gedoopt te zijn. Doch het is nog groter om de betekende zaak recht geestelijk, gelovig te verstaan, daar het gevaar altijd aanwezig is, dat men ook met een gedoopt voorhoofd verloren kan gaan.

Zoekt daarom, onder biddend opzien tot de HEERE, dit wonder te vatten. Dan heb je aan

het teken alleen niet meer genoeg. Doch als door het geloof de betekende zaak je deel mag worden, namelijk de wassing en de reiniging van al je zonden, door het bloed van de Heere Jezus Christus, dan wordt het teken als een wonder van Gods goedheid gezien. Een bewijs, dat Hij uit genade onderscheid gemaakt heeft waar het door de zonde niet is. Want toen de Egyptenaren voor de Rode Zee kwamen te staan, dachten zij, dat zij er ook wel door konden gaan. En in woeste vaart gingen zij de zee in. En wat was het gevolg? Het ganse leger der Egyptenaren, Farao met al zijn heir, zijn er in omgekomen. Dat heeft men daar op dat plein bij de Waterpoort aan de HEERE toe geschreven. "En hun vervolgers hebt Gij in de diepte geworpen, als een steen in sterke wateren". Wat dus voor de kinderen Israëls tijdelijk tot behoud gediend heeft is voor de Egyptenaren een eeuwige ondergang geworden. Zij vermoorden in de vloed van Gods toorn. En was het daarmee afgelopen? Ware het zo. Doch dat is niet het geval. Want al kwamen hun dode lichamen aan de overkant op het droge aan, hun zielen zijn in de hel beland, dat is in de eeuwige zee van Gods toorn.

Ik heb eens gelezen dat er van het doopvont een rijke prediking uitgaat. En dat is ook zo. Maar, werd er bij geschreven, je kunt bij het doopvont ook verdrinken. Namelijk wanneer de beloften, bij de Doop gegeven, niet in geloof worden aanvaard, maar in ongeloof verworpen. De verplichting, die de goedheid Gods, aan jullie bewezen, met zich meebrengt, wordt dan ook niet nagekomen. Er wordt niet eens aan gedacht zelfs. En dat lijkt mij toch wel de moeite waard. Want eeuwig wel, of eeuwig wee is er mee gemoeid. Ik moet thans weer gaan eindigen. We geven, zoals jullie begrijpen zullen, wel wat huiswerk mee. Doch je kunt met slechtere dingen bezig zijn. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Ark boeken / VVHS-BKV
2.

4. **Dank U Heer voor deze fijne dag....** is een serie van 4 lees- en kijkboekjes voor jonge kinderen. Het gaat om dank voor een fijne dag thuis, in de natuur, in de stad en aan het strand. Het zijn aardige boekjes om te zien. De tekst valt tegen. De titel al: Dank U Heer, in plaats van Heere klinkt oneerbiedig. In het laatste boekje lezen we: Als Karin en Mark naar bed gaan, praten zij met God en zeggen: 'Dank U voor deze leuke dag aan het strand'. Er zou meer aan te halen zijn om te laten zien dat we hier niet vinden ootmoedige kindergebeden, waarin gesmeekt wordt om een nieuw hart en vergeving van de zonden. We betreuren dit. We zouden zo graag willen dat we zulke boekjes van harte zouden kunnen aanbevelen.

Het formaat is 17½ x 17½ cm. De boekjes tellen 24 pagina's en kosten f 3,50 per deeltje. 5. **Het geheim van het graan** door Jaap Zijlstra en **Zoals een bloem die naar de zon zich keert** door Dien de Haan.

Deze boekjes hebben veel overeenkomst met elkaar. Het formaat is 17½ x 20 cm., het aantal pagina's 48, de prijs f 12,50. Het zijn prachtige fototekstboeken met meer dan 20 illustraties in prachtige kleuren. We nemen uit elk van de beide boekjes een gedeelte van het eerste gedicht over. Zijlstra begint met een Gebed in de morgen en zegt dan o.a.: "Wij vragen U / op U te mogen gelijken / Uw trekken te vertonen, / we zijn immers geschapen naar uw beeld, / U bent immers onze Vader!" Is dat werkelijk zo? Gods Woord leert ons dat we van de Heere zijn afgevallen en Zijn beeld verloren hebben. Het andere boekje begint met een gedicht van Ida Gerhard: *Ik wandelde en sprak met de Heere*. De eerste vier regels luiden als volgt: "Wij wandelen naast elkaar, / de Vader en het kind / dat het nog niet begrijpt, / Het waagde nauw de vraag". Hoe zullen twee tezamen wandelen als ze niet bijeengekomen zijn? We kunnen uit de Schrift Abraham en Noach en anderen noemen. Dat spreekt ons meer aan. We moeten in gedichten de taal van

Gods Woord horen, zoals we die in de psalmen vinden.

B.

Boekbespreking

Dienstvaardig, deel 2, door C. van der Leest. Uitgeverij De Vuurbaak b.v., postbus 257, 3770 AG Barneveld.

In het eerste deel van dit werk gaat het over de *opdracht* van ouderlingen en diakenen. In dit tweede deel behandelt de schrijver de werkwijze van ouderlingen en diakenen. In zijn *Woord vooraf* zegt hij o.a.:

"Kort samengevat kan gezegd worden dat in het eerste deel vooral de *inhoud* van de ambtelijke zaak ter sprake is gekomen. Zo nu en dan is ook al even aangestipt hoe ouderlingen en diakenen hun taak hebben te verrichten.

In dit tweede deel zal dat breder worden besproken. Er zullen aanwijzingen gegeven worden voor het omgaan van de ambtsdragers met de kerkleden, het voeren van gesprekken, de inrichting en afwerking van de bezoeken, alsook voor de vergaderingen van de ambtsdragers voorzover die rechtstreeks met het pastorale werk samenhangen. Dit alles met de opzet (zoals ik al in het eerste deel schreef) om ouderlingen en diakenen erbij te helpen dienstvaardig te (kunnen) zijn."

Het boek heeft de volgende hoofdstukken:

1. Het onderhouden van een vertrouwensrelatie, waarbij aan de orde komen: de noodzaak van een vertrouwensrelatie, de noodzaak van afstand in een relatie en de spanning tussen vertrouwelijkheid en afstand.
2. Hulpverlening door niet-ambtsdragers, met de onderverdeling in kerkleden en hulpverleners, en: ambtsdragers en hulpverleners.
3. Gesprekstechnische aanwijzingen, met de onderdelen: bezwaren tegen gesprekstechniek, het aansporen om te spreken, voorwaarden voor het leveren van een inhoudelijke bijdrage, het omgaan met probleemsituaties en: het beperkte van woorden.
4. Aspecten rond het brengen van een bezoek, onderverdeeld in: twee soorten bezoek, onderzoek naar de eigen tijdsbesteding, de aanwezigheid van kinderen tijdens een bezoek, het afspreken van een bezoek, elementen van een bezoek, het samen optreden als ambtsdragers, de afwerking van een bezoek en: de persoonlijke band met God.
5. Ambtsdragers en kerkeraad of diaconie, met de onderdelen: de wijk, onderlinge informatie en: planmatig werken.
6. Slot.

Uit het bovenstaande kunnen we wel opmaken dat we met een belangrijk boek te maken hebben. Alles is zeer systematisch en duidelijk beschreven. Het is vooral een boek voor ambtsdragers en dan met name voor hen die in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt een ambt bekleden. Maar voor ambtsdragers in andere kerkelijke gemeenschappen staat er ook veel goeds in. We moeten er wel rekening mee houden, dat de schrijver er een andere gemeentebesouwing op na houdt dan wij. Dat komt in dit boek zijdelings naar voren. We vermoeden dat dit in het eerste deel, dat over de inhoud van de ambtelijke taak handelt, duidelijker uitkomt. Dit moeten we natuurlijk niet uit het oog verliezen, maar we willen er ook op wijzen dat de schrijver veel geeft waarmee ambtsdragers hun voordeel kunnen doen.

Het valt op dat Van der Leest het blijkbaar vanzelfsprekend vindt dat het afleggen van huisbezoeken helemaal niet tot de taak van een predikant behoort. Dat een predikant in een grote gemeente daar niet aan toe komt is te begrijpen. Er zullen echter ook gemeenten zijn waar een predikant ook meedoet aan het jaarlijkse huisbezoek. In kleine gemeenten is dat haast vanzelfsprekend. Dat kan voor een gemeente, maar ook voor zo'n pre-

dikant van betekenis zijn. Het zou wel goed geweest zijn, wanneer de schrijver hieraan de nodige aandacht had besteed. Het boek telt 157 blz. en kost als paperback f 24,75.

B.

Met diep ontzag door dr. H. Vreekamp.
Uitgeverij De Groot Goudriaan-Kampen.

Dit is het 12e deeltje van de serie Pasmunt, die actuele zaken in kleine boekjes behandelt. Men wil vanuit de schatten van de reformatie richting geven aan geloof en leven aan mensen van nu.

Dr. Vreekamp zegt zelf: "De schrijver van dit boekje is er gaandeweg van overtuigd geraakt dat we in de vreze Gods te maken hebben met een manier van leven, waaraan wij mensen vandaag behoefte hebben. Méér dan aan iets anders. Naar het berijmde woord van Psalm 65 zullen we als mensen op aarde de tekenen van de God van Israël aanschouwen met *vrees en diep ontzag*. Op de volgende bladzijden willen we elkaar deelgenoot maken van het verslag van een luisteroefening. Een oefening in het luisteren naar woorden uit de Schrift. De Bijbel ligt opengelegd bij het boek van de Spreuken van Salomo: die indringende verzameling van wijsheden met het oog op het dagelijkse leven. Zeven spreuken, gewijd aan het vreezen van God, nodigen ons tot luisteren."

De schrijver handelt achtereenvolgens over Spreuken 14: 27, 8: 13, 1: 7, 23: 17, 31: 30, 2: 4 en 5 en 14: 2. Hij zegt vele goede dingen om over na te denken. Men leze zelf. We willen nog even benadrukken dat dr. Vreekamp aandringt op het eerbiedig omgaan met de Bijbel. We spreken maar niet zomaar van de *heilige Schrift*.

Het boekje telt 67 bladzijden en kost f 10,75.

B.

Bekeringsweg van Eva van der Groe
Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten

Eva was een zuster van de bekende predikant Theodorus van der Groe, die eerst de gemeente van Rijnsaterwoude en later die van Kralingen diende. Zij leefde van 1704 tot 1770. In een *Ten geleide* in deze nieuwe uitgave vertelt F.A. van Lieburg enige bijzonderheden uit haar leven. Aanvankelijk verscheen het geschrift niet in druk. Dat gebeurde pas in de tijd van de afscheiding. Het boekje is meermalen herdrukt en nog is er belangstelling voor, zoals wel blijkt uit het feit dat de uitgever voor een nieuwe druk zorgde. Eva vertelt duidelijk en eenvoudig wat de Heere aan haar ziel gedaan heeft. Ze spreekt soms haar lezers toe, wanneer ze meent dat daar aanleiding voor is. Zij had veel genade van de Heere ontvangen en zij spreekt de taal van Gods volk. Er staat veel in het boekje tot zelfonderzoek, tot bemoediging, tot vertroosting. We willen hiermee volstaan. In een afzonderlijk artikel willen we iets uit het boekje overnemen en wel het gedeelte waar boven staat: *Let op de vrome*. Het boekje is heel mooi uitgegeven, bevat verschillende illustraties, telt 76 bladzijden en kost f 13,90.

B.

Van eeuwigheid tot amen
door dr. C.A. Tukker

B.V. Uitgeverij "De Banier" - Utrecht

Dit boekje gaat over uitverkiezing en voorbestemming. In een *Woord vooraf* lezen we o.a.: "M'n kerkeraad vroeg me, of ik na de Heidelberger Catechismus in de leerdiensten aandacht wilde schenken aan de Dordtse Leerregels. Ik was eerst niet erg blij met dat verzoek, omdat het derde Nederlandse belijdenisgeschrift zich niet leent voor preekstof. Maar aldoende kreeg ik de indruk dat het toch goed was, omdat zo in elk geval de uitverkiezing en de voorbestemming duidelijk aan bod komen, wat bepaald geen gewoonte is in de Nederlandse kerken van gereformeerde belijdenis. Wie gelooft dat Gods verkiezing de grond is van de kerk en haar bestaan, zal er alleen maar blij mee zijn wanneer er over de uitverkiezing gepreekt wordt. Eigenlijk is het niet in te zien, dat je uit de Bijbel

preekt en het niet over de uitverkiezing hebt. Vooral het Oude Testament is één groot getuigenis van de verkiezing van Israël door Israëls God. Maar ook de schrijvers van het Nieuwe Testament breken uit in een lofzang, wanneer de verkiezing bezongen wordt. Wie denkt niet aan Ef. 1 en Rom. 11? Nadat vier preken over de Dordtse Leerregels gehouden waren, ontstond het plan om in het kader van de herdenking der kerkhervorming tot een uitgave te komen." Tot zover de schrijver.

Aan de vier preken gaat een belangrijke inleiding vooraf, waarin dr. Tukker enkele facetten van de strijd die voorafging achter elkaar zette.

We willen dit boekje van 48 bladzijden van harte aanbevelen. Het kost f 8,50.

B.

Vergeten wat achter is door Arend van Voorst
Uitgeverij J.J. Groen en Zoon - Leiden

We ontvingen van de schrijver zelf een recensie-exemplaar van dit boek. Deze is werkzaam op de drukkerij waar dit blad wordt gedrukt. We hebben al meermalen een boek van hem gerecenseerd.

Van Voorst geeft de indruk dat hij zijn werk met liefde en ijver doet. Dat geldt ook de boeken die hij schrijft. Hij wil in zijn boeken een boodschap meegeven, ook in dit boek. Op de achterzijde van de band wordt de inhoud van het boek in het kort als volgt weergegeven:

"Johan Veldwijk, een jonge ongetrouwde predikant, wil maar het liefst vluchten voor de zware last die op zijn schouders drukt. Hij voelt zich onwaardig en onbekwaam om zijn ambtelijk en herderlijk werkt te doen. Hij gaat eenzaam en vol heimwee door het leven. Zou Lies de Bruin in zijn hart mogen kijken? Jaren van strijd en wachten gaan voorbij. Als hij veel later nog weer eens prekt in zijn eerste gemeente, gebeurt er iets waardoor hij kan vergeten wat achter is, en zich van harte kan strekken naar hetgeen voor is."

De schrijver heeft gepoogd de personen, die in dit boek op de voorgrond komen - dat betreft niet alleen de jonge dominee - te tekenen in hun omstandigheden, vragen en overleggingen. Dat is een moeilijke opgave. We denken daarbij allereerst aan die predikant. De andere personen laten we rusten. Veldwijk werd predikant, omdat zijn moeder dat wilde. Van roeping lezen we niets. Hij heeft het moeilijk in zijn ambt. Dat is niet vreemd. Maar het staat toch wel vast, dat als de Heere iemand tot het ambt van dienaar des Woords roept, en er alles op afkomt er een zuchten tot de Heere zal zijn en dat de Heere het dan weer wel maakt, ongeacht de omstandigheden. Dat vinden we hier niet. Bij de jonge dominee wordt de nadruk gelegd op uitwendige moeilijkheden. Die zijn inderdaad zeer groot. De weg die hij zou hebben willen gaan, wordt afgesneden en als de dominee dat moet constateren komt hij tot het inzicht dat hij moet volgen. Dat is wel een van de belangrijkste zaken in dit boek en daarom hadden we hier wat meer van een geestelijke worsteling willen lezen. Die kon er echter niet zijn, omdat deze hoofdfiguur niet als een echt geestelijk mens wordt getekend. De schrijver is dus uitgegaan van de dominee zoals hij hem in het begin van zijn boek tekent en dat is goed. Maar dan blijft bij mij toch de gedachte leven dat het een winstpunt zou zijn geweest wanneer de geestelijke strijd naar voren was gekomen, juist omdat het over een predikant gaat die de waarheid naar Gods Woord wil verkondigen. We zouden de figuur van de dominee graag anders getekend hebben gezien; nog beter zou het o.i. geweest zijn een ander soort figuur als hoofdpersoon met gewijzigde omstandigheden. Overigens hebben we waarderend voor de poging van de schrijver om zijn personen zoveel mogelijk naar het leven te tekenen. Het verhaal gaat over zaken waarmee velen in hun leven in aanraking komen. Er zullen wel lezers van het boek zijn die zich in de personen herkennen.

Het boek is keurig uitgegeven, telt 139 bladzijden en kost f 21,50.

B.

WELKOM OP

Rustige familiecamping met ruime plaatsen en goede voorzieningen (ANWB****).
Ideaal voor de jeugd. Dichtbij bos en strand.
ZONDAG in ere houdend.

Voorkom teleurstelling, reserveer tijdig.

Brouwerijweg 5, 4363 NL Aagtekerke.
Telefoon 01188 - 3333.

**ZENUWACHTIG?
OF WAT GESPANNEN?**

Onze volledig plantaardige Rust- en Kalmeringstabletten werken rustgevend en kalmerend.

Bevorderen bovendien een goede nachtrust!

Kuur voor een maand f. 22,50 incl. verz.kosten.

DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5 - 2011 WL Haarlem
Telefoon 023 - 312882, b.g.g. 023 - 324606

**Westkapelle
TE HUUR**

vacantiehuis en luxe sta-caravans op zeer mooi en rustig plekje op boerderij dichtbij het strand, tel. 01187-1441.

Voor een paar dagen of langer gezelligheid en sfeer, naar het dorpje Kesteren gelegen in de mooie Betuwe bekend om zijn landelijke omgeving ± 3 km van Rhenen.

PENSION

"DE PEEL"

waar het gewoon goed is.

Fam. Knuivers, Boven-eindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren.
Tel. 08886 - 1687.

TEXEL bungalows, sta-caravans, volledig pension:
02220-18391 voor folder of inlichtingen

vakantiecentrum
De Verrassing

STEUN GLIAGG DE POORT

voor gespecialiseerde psychosociale hulp aan jeugdigen en volwassenen.

een verantwoord alternatief voor de RIAGG's met vestigingen in Amersfoort, Goes, Schiedam en Zwolle. De sterke toename van het aantal hulpvragen veroorzaakt onverantwoord lange wachtlijsten en zelfs patiëntenstops. En dat terwijl de hulp zo dringend noodzakelijk is!

Wat is verantwoorde hulpverlening U waard?

Maak uw gift over op giro 3971975

h.v. GLIAGG DE POORT - SCHIEDAM - TEL. 010-4261081

**BROCHURES
over
BIJBELVERTALING**

De GBS heeft enkele brochures uitgegeven, waarin wordt aangegeven op welke manier kernwaarden uit de Schrift in nieuwe(re) vertalingen worden aange-
tast en van haar kracht worden beroofd.

Statenvertaling contra nieuwe vertaling, A. Bergsma, 48 pag. f 3,95

Groot nieuws, een ramp voor de kerk,

A. Bergsma, 60 pag. f 4,75

De Heilige Schrift en haar gezag,

drs. W. van den Hoorn, 64 pag. f 6,95

God geopenbaard in het

vlees, rev. T. H. Brown,
28 pag. f 3,50

Bestellingen in enveloppe
zonder postzegel
sturen aan:

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18. 3300 WB DORDRECHT